

Vrijheid, Blijheid (Galaten 5:1-13)

Marco Borsato zing: *Vrij zijn
Ze wil alleen maar vrij zijn
Ze wil het leven proeven
zonder regels of gezag
Juist al die dingen doen
die bijna niemand anders mag*

Vrij zijn. Wat wordt daar veel over gepraat. In de politiek bijvoorbeeld. Er is zelfs een Partij van de Vrijheid. We hebben het over vrijheid van meningsuiting. Je bent vrij om te zeggen wat je denkt. Een vrijheid die zo ver gaat dat je onder het mom van vrijheid van meningsuiting elkaar mag beledigen, mag uitschelden en zelfs de Naam van God door het slijk mag halen.

Vrijheid van godsdienst. We heten een tolerante samenleving. Behalve als een dokter vanwege zijn godsdienstige overtuiging bezwaar heeft tegen het meewerken aan een abortus of een ambtenaar tegen het meewerken aan een homohuwelijk. Dan staat zo iemand onze vrijheid in de weg. Wat je dan ziet is dat de zogenaamde tolerantanten tegenover de in hun ogen intoleranten zelf ook intolerant worden.

Vrij zijn. Kom niet aan mijn vrijheid. In onze samenleving is een allergie ontstaan tegen alles wat mij mijn vrijheid ontnemt. Vrij zijn is eigen baas zijn. Baas in eigen buik. Baas in eigen slaapkamer. Vrij zijn is volgens velen dus 'zonder wet en zonder gezag' zijn. Niets moet, alles mag. Doe waar je zin in hebt.

Vrij zijn. Daar heeft het bijbelgedeelte wat we zojuist hebben gelezen het ook over.

(Gal.5:1) Christus heeft ons bevrijd opdat wij in vrijheid zouden leven.

Gelovige mensen zijn bevrijd om in vrijheid te leven. Als u nu naar de gelovige mensen in uw omgeving kijkt is dat dan ook het beeld wat u te zien krijgt: Ik zie mensen die in vrijheid leven? Zien kerkmensen er bevrijd uit?

Dat zou een interessant onderzoek zijn als we met die vraag de straat op gingen. "Als u naar kerkmensen kijkt wat ziet u dan?" Zeker weten dat er dan ook antwoorden komen als: Je moet naar de kerk, Je mag niets op zondag, Je mag niet naar de disco, Je mag niet samenwonen, Je mag niet met je vriendin naar bed, en als vrouw mag je helemaal niks. Het enige recht is het aanrecht. Kijk maar naar de SGP.

Ook jongeren in de kerk hebben vaak het idee dat het christen-zijn bestaat uit het naleven van een pakket lastige regels. Vrij zijn? Praat me er niet over. In christelijke

gezinnen gaan de discussies met opgroeiende tieners toch ook vaak over de grenzen van vrijheid. En je christelijke ouders hebben heel wat meer 'vrijheidbeperkers' dan de ouders van je niet christelijke vrienden.

Vrijheid. Wat zegt de Bijbel er eigenlijk over? Wat bedoelde Paulus toen hij het over vrijheid had? Wat is eigenlijk echte vrijheid?

Om Paulus goed te begrijpen moeten we ons eerst wat verdiepen in de achtergrond van deze brief. Wie de Galaten precies zijn is niet helemaal zeker, daar zijn verschillende theorieën over. Het is in ieder geval zeker dat het gaat om niet-Joodse mensen die tijdens een van Paulus' zendingsreizen voor het eerst in aanraking zijn gekomen met de Boodschap van Jezus.

Zoals u wel zult weten heeft het christendom zijn wortels in het Jodendom. Jezus zelf was een Jood. Zijn apostelen waren Joden. Paulus was een Jood. En ook de eerste kerk die werd gesticht bestond zo goed als volledig uit Joden. Deze Joodse mensen leefden, logisch, volgens Joodse gebruiken. Men hield zich aan de Joodse rustdag, de sabbat. De jongentjes werden besneden op de achtste dag na hun geboorte. Men hield zich aan de Joodse spijswetten. Al deze regels kwamen rechtstreeks uit het Oude Testament, het eerste deel van de bijbel, wat vooral gaat over Gods handelen met het Joodse volk. Toen deze Joodse mensen tot geloof in Jezus kwamen bleven zij deze Joodse gebruiken gewoon doen. En daar was ook niets mis mee.

Paulus, de schrijver van de brief waar we zojuist een stukje uit gelezen hebben, ging met de Boodschap van Jezus ook naar de niet-Joden. In de bijbel worden deze mensen vaak de heidenen genoemd. Hij bracht hun die geweldige Boodschap van Gods liefde voor mensen. Een liefde die zichtbaar is geworden toen God zelf naar de wereld kwam en mens werd, Jezus. Jezus is gekomen om de mens te bevrijden! In de tijd van de bijbel was er onder de mensen een groot besef van schuld tegenover hun godheid. Alle godsdiensten van die tijd kenden het gebruik om te offeren. Men hoopte dat het op die manier weer in orde kwam tussen de godheid en de mens. Telkens weer werden er dieren geofferd om te betalen voor de schuld. Sommige primitieve volken offerden zelfs hun kinderen om maar vooral geen straf te ontvangen. Vaak zag je dat de mensen in een gigantische angst leefden. Toen kwam Paulus met zijn boodschap van bevrijding. Mensen, stop met je offers. Er is namelijk een offer wat eens en voor altijd voorziet. Het offer van Jezus. Hij is als een offerlam naar de slachtbank geleid. Daar koos Hij voor. Door Jezus' dood aan het kruis is er bevrijding mogelijk van schuld. Zijn dood maakt het mogelijk om eens en voor altijd

verzoend te worden met God. Behalve dat Hij stierf voor onze schuld overwon Hij ook de dood. Jezus leeft. In Jeruzalem en omstreken lopen zeker 500 mensen rond die Hem gezien hebben na Zijn opstanding. De dood is een verslagen vijand. Stel je vertrouwen op Jezus' offer en opstanding je zult eeuwig leven ontvangen.

En als je dat doet dan wordt door God vernieuwd. God gaat je zo veranderen dat je steeds meer op Jezus gaat lijken. Jouw lelijke kanten zullen steeds meer verdwijnen. Over deze lelijke kanten heeft Paulus het in ditzelfde hoofdstuk (5:19). Ontucht, zedeloosheid, losbandigheid, vijandschap, tweespalt, jaloezie en woede, geruzie, rivaliteit, afgunst en nog meer van dat soort dingen. In plaats daarvan zal Jezus' zuivere karakter in jou gaan groeien: liefde, vreugde, vrede, geduld, vriendelijkheid, goedheid, geloof, zachtmoedigheid en zelfbeheersing (5:22). Niet als je eigen prestatie, maar als gevolg van het leven in een relatie met Hem.

Wat een Boodschap. Dat is pas echte bevrijding!

Velen namen deze Boodschap in geloof aan en zo ontstonden er dus allerlei kerkjes en kerken van mensen die geloofden in Jezus. Deze niet-Joodse mensen wisten maar één ding. Wij zijn van Jezus! Wij houden van Jezus en wij willen Jezus volgen en met elkaar omgaan zoals Jezus graag wil. In liefde.

Nu kon het natuurlijk niet uitblijven dat er ontmoetingen gingen plaatsvinden tussen de Joodse christenen en de niet-Joodse christenen. Dat was op zich al heel bijzonder, want Joden gingen nooit met buitenlanders om. Die andere volken hielden zich niet aan de Joodse reinigingsvoorschriften, dus waren ze onrein. Maar het geloof in Jezus bond Jood en niet-jood samen. Nu denk ik dat de niet-Joden wel opgekeken zullen hebben tegen die Joodse christenen. Zij kenden God al zo lang. Zij stamden af van Abraham. Zij hebben de boeken van het Oude Testament overgeleverd. Al gauw ontstonden er discussies tussen deze beide groepen. Eigenlijk vonden de Joden dat, nu deze niet-joden aan Gods volk toegevoegd waren, zij ook de Joodse wetten moesten gaan houden. Om echt bij God te horen moet je op z'n minst besneden zijn, de sabbat houden en de Joodse spijswetten houden.

Toen Paulus hoorde van deze discussie heeft hij deze brief geschreven. In niet mis te verstane bewoordingen maakt hij duidelijk dat dit niet gevraagd mocht worden van de niet-joden. "Laat je geen slavenjuk opleggen. Als u zich laat besnijden zal Christus u niet baten". Laat je vrijheid niet afnemen. Het naleven van allerlei verplichtingen zal je niet bevrijden. Dat kan alleen Jezus.

Vond Paulus dan dat die Joodse gelovigen moesten stoppen met het naleven met hun Joodse wetten? Nee. Hij vond dat Joodse christenen hun gebruiken niet mochten opleggen aan de niet-joodse gelovigen.

In de 1^e Corinthe brief (9:20-23) verwoordt Paulus prachtig hoe hij zelf omgaat met de Joodse en niet-joodse mensen in de christelijke kerk.

Voor de Joden ben ik als een Jood geworden om hen te winnen. (te winnen voor het christelijk geloof, bedoelt Paulus hier!)

Ikzelf sta niet onder de Joodse wet, maar toch heb ik me eraan onderworpen om hen die er wel onder staan te winnen.

En voor hen die niet onder de Joodse wet staan, ben ik als iemand geworden die de wet niet heeft, om hen te winnen. Dit betekent niet dat ik de wet van God heb losgelaten, maar dat ik mij heb onderworpen aan de wet van Christus. Voor de zwakken ben ik zwak geworden om hen te winnen. Ik ben voor iedereen wel iets geworden, om in elke situatie althans enkelen te redden.

Paulus had een passie!

Hij was gegrepen door Jezus. Dat was hem letterlijk overkomen. Hij was onderweg naar Damascus. Als fanatieke gelovige Jood wilde hij de christenen uitroeien. Maar Jezus greep Paulus in zijn nekvel. Vanaf dat moment is de vervolger van de christenen een verkondiger van de christelijke boodschap geworden. Het gaat Paulus om Jezus en Jezus alleen. Hij had besloten niets anders te verkondigen dan de gekruisigde en opgestane Jezus. Alleen door Hem is er bevrijding van schuld te krijgen. Alleen Jezus kan mensen in relatie met de levende God brengen.

Die Boodschap was zijn passie en hij wilde niets liever dan zoveel mogelijk mensen met die Boodschap in aanraking brengen. En om mensen dat bij te brengen ging hij heel ver. Hij paste zich maximaal aan. Bij de Joden hield hij zich aan de Joodse wet en bij de niet-joden hield hij zich er niet aan. Paulus voelde zichzelf vrij om er niet na te leven maar omwille van zijn toehoorders paste hij zich aan, vanwege een hoger doel.

Is dat geen prachtig voorbeeld van vrijheid?

Paulus had de vrijheid om zich aan de Joodse wet te houden. Hij had ook de vrijheid om het niet te doen. Het was Paulus' vrije keus om in de gegeven situaties zich aan te passen aan de ander. Omdat het zo ontzettend belangrijk is dat die ander Jezus leert kennen.

Wat kunnen wij vandaag van Paulus leren?

Wat had Paulus voor ogen toen hij de kerk van de Galaten schreef dat zij door Christus bevrijd zijn om in vrijheid te leven. Is dat hetzelfde wat in onze samenleving 'vrijheid' genoemd? Vrij zijn van verplichtingen, van wetten of regels?

Ik hoorde laatst een prachtig verhaal wat laat zien wat vrijheid zonder regels uitwerkt.

Er stond een groep mensen in de rij bij de kassa in een supermarkt. Een klein kind stond achter het winkelwagentje van z'n moeder. Met die kar duwde hij de hele tijd zeer hinderlijk tegen de hakken van de dame die voor hen in de rij stond. Na een poosje werd het deze dame te gek en vroeg aan de moeder of ze er voor wilde zorgen dat het kind ophield. "Nee" was het antwoord, "dat doe ik niet, want mijn zoontje krijgt een vrije opvoeding". Gevolg: het joch ging gewoon door.

Achter de moeder van het kind stond een jongeman het een en ander te observeren. Op een gegeven moment nam deze jongeman een pak yoghurt uit zijn winkelwagentje, maakte het open en goot de inhoud zo maar over het hoofd van de moeder van het kind. "Meneer, wat doet u nou" gilte de moeder.

"Ik heb ook een vrije opvoeding gehad" was het antwoord.

Een samenleving zonder regels en afspraken. Is dat wat Paulus bedoelde?

Nee, absoluut niet.

Als iemand voor zichzelf streeft naar een leven zonder regels en verplichtingen is hij eigenlijk maar met één vraag bezig. Hoe kan ik een zo gemakkelijk mogelijk leventje hebben. Hij is dus volledig gericht op eigen genot en eigen plezier. Een puur egoïstische levensstijl. Het klinkt heel aantrekkelijk: doen waar je zelf zin in hebt. Maar vergeet dan niet dat de ander dan ook mag doen waar hij zelf zin in heeft. Tja, en dan kan het maar zo gebeuren dat je hoofd onder de yoghurt zit ☺.

Zou Paulus de christenen vandaag iets willen leren?

Ik sluit niet uit dat Paulus de kerk van vandaag hetzelfde zal verwijten als de Joodse-christenen van zijn tijd? Kan het zijn dat wij ook van de instromers van buiten meer verwachten dan dat de Bijbel doet. Fijn als iemand belangstelling heeft voor het christelijk geloof, maar dan moet hij wel stoppen met op zondag de tuin schoffelen. Fijn als iemand gelooft maar dan moet hij wel naar de kapper. Fijn als iemand gelooft maar dan moet hij wel van orgelmuziek houden.

"Fout!" zegt Paulus. Het gaat maar om één ding: geloof in Jezus! Ga Hem volgen. Zoek naar Zijn wil voor je leven en dan komt de rest vanzelf goed. Nooit van te voren onze manieren opleggen. Daarmee maak je de drempel om te geloven onnodig hoog.

Dan blijven we nog wel steeds met die vraag zitten hoe het komt dat sommige christenen zo weinig bevrijd overkomen. Het is eigenlijk dezelfde vraag hoe het komt dat sommige mensen in hun huwelijk onder de plak zitten. Maakt dat het huwelijk tot een slechte instelling? Nee. Het huwelijk is een prachtige instelling waarin man en

vrouw elkaar in vrijheid uit liefde mogen dienen. Maar blijkbaar kan niet iedereen met die vrijheid omgaan. Als een man zich thuis als een boeman gedraagt en zijn vrouw kan dan niet anders dan zich als zijn slavin gedragen, laten ze alleen maar zien hoe het niet bedoeld is.

Op dezelfde manier laten christenen die slaafs leven zien dat God een boeman is bij wie het nooit goed genoeg is.

Wat Paulus graag zag in de kerken die hij stichtte was een samenleving in de Geest van Jezus. Zoals Jezus met mensen om ging, zo moeten z'n volgelingen dat nu ook doen. En hoe ging Jezus met mensen om? Dat kun je in één woord samenvatten: Liefde! Zelfopofferende liefde. Jezus ging daarin heel ver. Hij gaf al Zijn vrijheid op om ons de vrijheid te geven. Jezus was God en werd mens. Daarmee gaf Hij z'n heerlijke positie in de hemel op om hier op aarde te sterven aan een kruis. Als Hij uitgescholden werd, schold Hij niet terug. Toen Hij geslagen werd, sloeg Hij niet terug. Hij overwon het kwaad door het goede. Jezus moest dat niet, Hij koos daarvoor. Dat was zijn vrije wil.

Christelijke vrijheid is in de eerste plaats ieders vrije keus om de hand die Christus je aanreikt aan te pakken. God biedt door Jezus zijn vriendschap aan. Gratis! Hij vraagt alleen jouw reactie op Zijn liefdesaanbod. En als je dat doet dan wordt je bevrijd van schuld. Jezus nam al onze rottigheid op zich zodat wij ervan bevrijd kunnen worden. Zolang je los bent van Jezus kun je denken vrij te zijn, maar in werkelijkheid ben je gebonden. Gebonden aan je eigen egoïstische behoeften, gebonden aan je menselijke natuur die elke keer weer de fout in gaat.

Zodra je een relatie met Jezus aangaat mag je ontdekken wat echte vrijheid is. Want je wordt niet alleen bevrijd van je schuld maar ook van je schuldgevoel. De kramp is eraf. Je staat dan niet meer bij God in het krijt. Je hoeft jezelf niet langer te zien als een mens die altijd tekort schiet tegenover een heilig God. Je hebt geen strafblad meer. Je mag jezelf zien als een geliefd kind.

En omdat je dit geliefd-zijn ervaart ga je niet meer doen wat jezelf wil maar je kiest er zelf voor om Gods wil te doen. Niet omdat het moet, dan ben je slaaf. Maar omdat je van Jezus houdt.

Jezus nodigt je uit. Kom bij mij. Ik wil je vrij maken. Vrij van schuld, Vrij van schuldgevoel, vrij van angst voor straf, vrij van je jagen naar je eigen behoeften. Kom bij mij, want alleen daar is echte vrijheid, blijheid!

Amen

Februari 2007
G.P. Hartkamp
Wapenveld